Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας

NEWS

Τεύχος 28 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2017

Περιοδική έκδοση του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

Περιεχόμενα

Μήνυμα Προέδρου ΕΙΕΕ 1
Ετήσιο Συνέδριο ΕΙΕΕ 2
Συνέντευξη 4
«Εκσυγχρονίζοντας τον Εσωτερικό Έλεγχο». Συνάντηση εργασίας και διαβούλευσης 05-06 / 12 / 2016 7
Απάτη στον εργασιακό χώρο 8
ISO 31000-Η αναβάθμιση του ρόλου της διαχείρισης εταιρικών κινδύνων 9
Η συμβολή των data analytics στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των Εσωτερικών ελεγκτικών λειτουργιών 10
Διαβάσαμε 11
Εκδηλώσεις-Θεματικές Βραδιές 12
Νέα από το ECIIA 13
What's new? 14
Εκπαίδευση 16

Συντελεστές έκδοσης:
Στάβαρης Δημήτρης
Μέλος ΔΣ – Συντονιστής Επιτροπής Δημοσίων Σχέσεων
Κληρονόμος Λάμπρος
Συντονιστής Έκδοσης Newsletter
Βουσινάς Γεώργιος
Κόκκα Έφη
Μιχαλόπουλος Γιάννης
Μουλαβασίλη Αλεξάνδρα
Παλαιοκαρίτη Μαίρη
Ρετέλας Ράλλης
Σουρή Μαρία
Φατόλα Σταυρούλα

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ (Ε.Ι.Ε.Ε.)
Γ΄ Σεπτεμβρίου 101 Αθήνα 10434
Τηλ.: +30 210 8259504, fax: +30 210 8229405
e-mail: info@hiia.gr, website: www.hiia.gr

Αγαπητά Μέλη,

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για τη συμμετοχή σας στο ετήσιο συνέδριό μας «Στοχεύοντας στην Κορυφή» στις 21/10/2016. Το συνέδριο είχε περίπου 600 συμμετέχοντες, ξεπερνώντας τις προσδοκίες μας. Η παρουσία σας μας δίνει τη δύναμη να συνεχίσουμε. Ευχαριστώ πολύ τους ομιλητές –τόσο αξιόλογοι άνθρωποι- που παρά το βάρος των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων, ο καθένας τους με το δικό του ξεχωριστό τρόπο, μας τίμησε και έδωσε τον καλύτερο του εαυτό. Ευχαριστώ πολύ τους χορηγούς που στέκονται πάντα δίπλα μας, στηρίζουν τον Εσωτερικό 'Ελεγχο και τη διάδοσή του. Ραντεβού την επόμενη χρονιά, πάλι στις 20.10 με νέες ιδέες!

Όπως ανακοίνωσε ο πρώην Γενικός Γραμματέας για την καταπολέμηση της Διαφθοράς κ. Βασιλειάδης στο συνέδριό μας, το Ινστιτούτο θα προσφέρει τις υπηρεσίες του και την τεχνογνωσία του σε διάφορες δράσεις της Γενικής Γραμματείας, στο πλαίσιο υλοποίησης των στόχων του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την καταπολέμηση της Διαφθοράς. Είναι μία σημαντική αναγνώριση των προσπαθειών μας για να είναι το ΕΙΕΕ σημείο αναφοράς και η φωνή του Εσωτερικού Ελέγχου στη χώρα μας. Οι συνάδελφοί μας, Εσωτερικοί Ελεγκτές και Επιθεωρητές στο δημόσιο τομέα, έχουν πολλά να δώσουν στην καταξίωση του επαγγέλματός μας. Ανοίγεται ένας νέος δρόμος ανάπτυξης, επικοινωνίας και αλληλεγγύης μεταξύ των μελών μας.

Στο παρόν φυλλάδιο θα βρείτε το νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ινστιτούτου έτους 2017. Αρκετά νέα σεμινάρια, ανανέωση στους εισηγητές, ενδιαφέρουσα θεματολογία. Ενδεχομένως κάποια πιο εξειδικευμένα προγράμματα να προστεθούν αργότερα. Για το λόγο αυτό αν προκύψουν εκ μέρους σας νέες εκπαιδευτικές ανάγκες ή προτάσεις για θεματολογία ή εισηγητές, παρακαλούμε να μας ενημερώσετε. Σας καλώ όλους να στηρίξετε το νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα 2017 με το ενδιαφέρον σας και την ενεργό συμμετοχή σας.

Να σας ενημερώσω επίσης ότι οι θεματικές βραδιές πηγαίνουν πολύ καλά με ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσες ομιλίες και πολλές συμμετοχές. Αξίζει να έρχεστε!

Η επόμενη μας συνάντηση θα γίνει στην κοπή της πίτας, όπως είναι καθιερωμένο. Σας περιμένουμε όλους για μια ξέγνοιαστη βραδιά.

Εύχομαι σε όλους σας Χρόνια Πολλά και μια καλή και δημιουργική χρονιά. Το 2017 να είναι για εσάς και τις οικογένειές σας, ένα έτος γεμάτο προσδοκίες, ελπίδα και αγάπη.

Με εκτίμηση,
Βέρρα Μαρμαλίδου
Πρόεδρος ΕΙΕΕ

Ετήσιο Συνέδριο ΕΙΕΕ

Ετήσιο Συνέδριο ΕΙΕΕ «Στοχεύοντας στην Κορυφή»

Γ. Ραουνάς, Γ. Βασιλειάδης, Ε. Δεμοιράκος, Α. Διαμαντοπούλου, Χ. Θεοχάρης, Ι. Φίλος
Panel με θέμα *«Πώς μπορεί ο Εσωτερικός Έλεγχος να συμβάλλει στην ανάκαμψη της Ελληνικής οικονομίας»*

Β. Μονογυιός, Π. Τσουκάτος, Λ. Δεσποτοπούλου, Α. Δημητριάδης, Π. Φουρτούνης, Α. Ψαθάς Λ. Κοντογιάννη
Panel με θέμα *«Η επαγγελματική ζωή μετά τον Εσωτερικό Έλεγχο. Ποιες δεξιότητες/προσόντα συμβάλλουν στην επιτυχία σε άλλα καθήκοντα/ρόλους»*

Π. Κοτρωνάρος, Εκπαιδευτής ορειβασίας & επιχειρηματίας, αρχηγός της Εθνικής αποστολής «Hellas-Everest 2004»

Γ. Πάσχας, Διευθυντής Επιθεώρησης Εποπτευόμενων Εταιριών της Τράπεζας της Ελλάδας
«Η σημασία του Εσωτερικού Ελεγκτή για την Εποπτική Αρχή»

Γ. Πελεκανάκης, Π. Γεωργίου, Ε. Χάνδρος, Χ. Δημητριάδης, Π. Δρούκας
«*Εσωτερικός 'Ελεγχος και νέες τάσεις»*

Λ. Κατσέλη, Πρόεδρος του ΔΣ της Ελληνικής 'Ενωσης Τραπεζών
«Ρόλος και Προκλήσεις του Χρηματοπιστωτικού Τομέα»

Γ. Βασιλειάδης, Υπουργός Αθλητισμού πρώην Γενικός Γραμματέας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς

Συνέντευξη*

Μαρία Σουρή

Χρήστος Δημητριάδης

Διεθνής Πρόεδρος ISACA

- Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1978
- Σπούδασε στο Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών της πολυτεχνικής σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών και ανακηρύχθηκε Διδάκτορας του Πανεπιστημίου Πειραιά στον τομέα της Ασφάλειας Πληροφοριών
- Εργάζεται στην INTRALOT ως επικεφαλής ασφάλειας πληροφοριών του ομίλου από το 2007
- Εξελέγη αντιπρόεδρος του ISACA το 2010 και επανεξελέγη το 2011, 2012 και 2013
- Εξελέγη μέλος της επιτροπής Permanent Stakeholders Group του ENISA το 2012
- Εξελέγη Πρόεδρος του ΔΣ του ISACA το 2015 και επανεξελέγη το 2016
- Εργάζεται 16 χρόνια στον χώρο της ασφάλειας πληροφοριών

Πείτε μας παρακαλώ λίγα λόγια για τον ISACA International. Ποιος είναι ο ρόλος του και ποιες ενέργειες επιτελεί για την ανάπτυξη της ασφάλειας των πληροφοριών παγκοσμίως;

Ο ISACA (isaca.org) είναι ένας παγκόσμιος μη κερδοσκοπικός οργανισμός ο οποίος αναπτύσσει καλές πρακτικές και παρέχει επαγγελματικές πιστοποιήσεις στους τομείς της διαχείρισης πληροφορικής, ασφάλειας, ρίσκου και ελέγχου πληροφοριακών συστημάτων. Εξυπηρετεί περίπου 140.000 επαγγελματίες σε 180 χώρες και έχει 214 παραρτήματα.

Στοχεύει στην ανάδειξη μεθόδων με τις οποίες ένας οργανισμός να μπορεί να απολαμβάνει τα πλεονεκτήματα της τεχνολογίας και να αντιμετωπίζει τα μειονεκτήματα αυτής.

Πιο αναλυτικά, ο ISACA εκπαιδεύει, πιστοποιεί και δικτυώνει επαγγελματίες οι οποίοι ακολουθούν καριέρα στη διαχείριση τεχνολογίας (π.χ. CIOs, CTOs, IT managers), στην ασφάλεια πληροφοριών (π.χ. cybersecurity experts, information security officers), στον έλεγχο πληροφοριακών συστημάτων (IS Auditors) και στη διαχείριση ρίσκου (Risk Officers). Απαντάει, συνεπώς, στην ανάγκη της εξέλιξης των επαγγελμάτων του χώρου και βοηθάει τους επαγγελματίες στην προώθηση της καριέρας τους.

Οι πρακτικές του ISACA υιοθετούνται από εταιρίες και δημόσιους φορείς, οι οποίοι στοχεύουν στην υλοποίηση ελεγκτικών πλαισίων και διαδικασιών πληροφορικής καθώς και στην αντιμετώπιση κυβερνο-απειλών και στη διαχείριση ρίσκου σχετικού με την πληροφορία και την πληροφορική. Οι πρακτικές του ISACA στοχεύουν επίσης στη χρήση της τεχνολογίας ως μέσο καινοτομίας, βελτίωσης των προϊόντων τους, μείωσης κόστους και αύξησης της παραγωγικότητας.

Ποιες είναι οι προοπτικές και οι στόχοι του ISACA International για το αμέσως προσεχές διάστημα όντας υπό την Προεδρία σας και πως αυτές θα επηρεάσουν τις δράσεις του επαγγέλματος εν γένει;

Ο βασικός στόχος του ISACA είναι η ενίσχυση επαγγελματιών και οργανισμών στην υλοποίηση ολιστικών λύσεων. Η δημιουργία πιο ολοκληρωμένων επαγγελματιών. Η ενίσχυση οργανισμών με ολιστικά μοντέλα πληροφορικής, που οδηγούν στην εκπλήρωση των επιχειρηματικών στόχων τους.

Για παράδειγμα ένας επαγγελματίας Εσωτερικού

> “Έμφαση πρέπει να δίνεται στην ολιστικότητα της κυβερνοασφάλειας, δηλαδή και στις πέντε περιοχές κυβερνοασφάλειας: **α.** αναγνώριση/καταγραφή απειλών, **β.** προστασία/πρόληψη, **γ.** ανίχνευση, **δ.** αντιμετώπιση **ε.** ανάκαμψη”

Ελέγχου πληροφορικής χρειάζεται κατανόηση των ρίσκων και των ελέγχων κυβερνοασφάλειας για να είναι πιο αποτελεσματικός. Μια επιχείρηση πρέπει να αναπτύσσει πλαίσια διακυβέρνησης πληροφοριακών συστημάτων τα οποία συμπεριλαμβάνουν παραμέτρους διαχείρισης ελέγχου, ασφάλειας και ρίσκου.

Στο πλαίσιο αυτό ο ISACA επενδύει σε νέους τομείς, όπως η κυβερνοασφάλεια, για την ολοκλήρωση των λύσεών του από την οπτική όλων των επαγγελμάτων (του διαχειριστή πληροφορικής, του Εσωτερικού ελεγκτή, του υπεύθυνου ασφάλειας και διαχείρισης ρίσκου). Επίσης επενδύει περισσότερο σε λύσεις αξιολόγησης οργανισμών με την πρόσφατη εξαγορά του CMMI Institute.

Επίσης δίνουμε ιδιαίτερη σημασία σε συνεργασίες με άλλα ινστιτούτα συγγενικών επαγγελμάτων. Η συνεργασία μας για παράδειγμα με το IIA είναι πολύ ισχυρή και στοχεύει στην από κοινού περαιτέρω συνεισφορά μας παγκοσμίως στο γενικότερο επάγγελμα του Εσωτερικού ελεγκτή.

Είμαστε σε τροχιά εκθετικής ανάπτυξης και αυτό το οφείλουμε στην διεθνή μας κοινότητα, η οποία είναι από τις πιο ενεργές και ενθουσιώδεις παγκοσμίως.

Ποια είναι κατά τη γνώμη σας η μεγαλύτερη απειλή στα πληροφοριακά συστήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι οργανισμοί;

Αυτό εξαρτάται από το προφίλ και τις ανάγκες κάθε οργανισμού. Οι κυβερνο-απειλές είναι σίγουρα στην κορυφή της λίστας καθώς μια επιτυχημένη επίθεση δεν έχει μόνο οικονομικό/νομικό/επιχειρησιακό αντίκτυπο αλλά κυρίως αντίκτυπο στην φήμη της εταιρίας και την εμπιστοσύνη πελατών και συνεργατών.

Η εσωτερική απειλή παραμένει επίσης ιδιαίτερα σημαντική, κυρίως διότι μια εταιρία έχει ευθύνη για τις ενέργειες των υπαλλήλων και στελεχών της. Είναι χαρακτηριστικό ότι πλέον τα κυριότερα μέσα οικονομικής απάτης είναι οι κυβερνοεπιθέσεις σε συνδυασμό με τον εσωτερικό παράγοντα.

Τέλος υπάρχει μια κορυφαία απειλή πληροφορικής, η οποία απουσιάζει από πολλά μοντέλα διαχείρισης ρίσκου. Είναι η απειλή της στασιμότητας και έλλειψης καινοτομίας. Με την τεχνολογία να αποτελεί τη βάση της 4ης βιομηχανικής επανάστασης οι επιχειρήσεις παγκοσμίως καλούνται να χρησιμοποιήσουν νέες τεχνολογίες για να πετύχουν μείωση κόστους, να εισέλθουν σε νέες αγορές, να δημιουργήσουν νέα προϊόντα. Θα είχε ενδιαφέρον να μελετηθεί η απειλή αυτή στο πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου: ποιο είναι το μοντέλο χρήσης νέων τεχνολογιών σε σχέση με τους επιχειρηματικούς στόχους και τι βαθμό πολυπλοκότητας αυτό εισάγει.

Σχετικά με την κυβερνοασφάλεια, πιστεύετε ότι οι οργανισμοί θα πρέπει να δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην ανίχνευση και επιτυχή αντιμετώπιση κακόβουλων επιθέσεων ή στη λήψη προληπτικών μέτρων για την επιτυχή αντιμετώπισή τους;

Έμφαση πρέπει να δίνεται στην ολιστικότητα της κυβερνοασφάλειας, δηλαδή και στις πέντε περιοχές κυβερνοασφάλειας:
α. αναγνώριση/καταγραφή απειλών,
β. προστασία/πρόληψη,
γ. ανίχνευση,
δ. αντιμετώπιση
ε. ανάκαμψη

Αν κάποια από τις παραπάνω περιοχές υστερεί, η κυβερνοασφάλεια απλά απουσιάζει.

Για να απαντηθεί η ερώτησή σας πρέπει να μελετήσουμε ένα μοντέλο απειλών. Αν ο οργανισμός είναι αντικείμενο (ανάλογα με τη φύση του) εξελιγμένων επιθέσεων (Advanced Persistent Threats) τότε η ανίχνευση, αντιμετώπιση και ανάκαμψη είναι οι πιο σημαντικές περιοχές. Αυτές οι επιθέσεις είναι πολύ δύσκολο να προληφθούν γιατί υλοποιούνται από οργανωμένες ομάδες οι οποίες έχουν ένα πολύ συγκεκριμένο στόχο και άφθονους πόρους.

Οι μεσαίου και μικρότερου μεγέθους επιχειρήσεις πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στην πρόληψη, καθώς τα περιστατικά που παρακολουθούμε διεθνώς προκαλούνται συνήθως από τον φορητό υπολογιστή ενός στελέχους, το οποίο αρνείται να συμμορφωθεί με την πολιτική ασφάλειας και γίνεται η πύλη εισόδου στο εσωτερικό της εταιρίας, παρά από εξειδικευμένες επιθέσεις. Τα περιστατικά αυτά μπορεί να φέρουν οικονομικό αντίκτυπο πολλών εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ ανά περίπτωση.

Υπάρχει τελικά κάποια 100% αποτελεσματική μέθοδος για την αντιμετώπιση των απειλών αυτών;

Υπάρχει και είναι η δημιουργία ενός ολιστικού πλαισίου κυβερνοασφάλειας το οποίο καλύπτει τις παραπάνω πέντε περιοχές. Με το πλαίσιο αυτό ο οργανισμός μπορεί να μην αποτρέψει μια επίθεση αλλά θα είναι έτοιμος να την ανιχνεύσει, να την αντιμετωπίσει και να ανακάμψει ελαχιστοποιώντας τον αντίκτυπο.

> “Η μεγαλύτερη πρόκληση στην Ελλάδα είναι η αντιμετώπιση της τεχνολογίας σαν θέμα που αφορά το τμήμα πληροφορικής. Με άλλα λόγια η έλλειψη ύπαρξης εταιρικού πλαισίου διαχείρισης ρίσκου το οποίο να συνδέει το τεχνολογικό, οικονομικό, στρατηγικό, νομικό, επιχειρησιακό ρίσκο κάτω από μια κοινή ομπρέλα υποστήριξης εταιρικών στόχων”

Ποιες είναι οι προκλήσεις και ευκαιρίες που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι Εσωτερικοί ελεγκτές πληροφοριακών συστημάτων που απασχολούνται σε εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον ελλαδικό χώρο;

Η μεγαλύτερη πρόκληση στην Ελλάδα είναι η αντιμετώπιση της τεχνολογίας σαν θέμα που αφορά το τμήμα πληροφορικής. Με άλλα λόγια η έλλειψη ύπαρξης εταιρικού πλαισίου διαχείρισης ρίσκου, το οποίο να συνδέει το τεχνολογικό, οικονομικό, στρατηγικό, νομικό, επιχειρησιακό ρίσκο κάτω από μια κοινή ομπρέλα υποστήριξης εταιρικών στόχων. Η τεχνολογία στις μέρες μας είναι το βασικό μέσο καινοτομίας μιας επιχείρησης είτε αυτή δραστηριοποιείται στην ναυτιλία, τη μεταλλουργία, τις κατασκευές ή στο χρηματοπιστωτικό κλάδο.

Αυτή όμως είναι και η ευκαιρία και για τον λόγο αυτό ο ISACA εκπαιδεύει Εσωτερικούς ελεγκτές πληροφοριακών συστημάτων και ως προς την γλώσσα που χρησιμοποιούν για την επικοινωνία με την διοίκηση μιας επιχείρησης. Έτσι ο Εσωτερικός ελεγκτής μπορεί να είναι πιο επιτυχημένος επαγγελματίας και η επιχείρηση πιο αποτελεσματική.

Τι θα συμβουλεύατε ένα νέο επαγγελματία που επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί στον έλεγχο των πληροφοριακών συστημάτων;

Το επάγγελμα του ελεγκτή πληροφοριακών συστημάτων αποτελεί μια σίγουρη επένδυση για το μέλλον. Θα το δούμε να αλλάζει αρκετά με την πρόοδο της τεχνολογίας αλλά οι βασικές αρχές ελέγχου θα παραμείνουν οι ίδιες. Όσο η τεχνολογία διεισδύει περισσότερο στην επιχειρηματικότητα και την καθημερινότητά μας, οι γνώσεις ελέγχου θα γίνονται όλο και πιο αναγκαίες.

Είναι επίσης ένα επάγγελμα, το οποίο λόγω της ανάγκης κάλυψης του συνόλου μιας επιχείρησης, δίνει την ευκαιρία για γρηγορότερη εξέλιξη καριέρας.

Η συμβουλή μου θα ήταν να το επιλέξει καθώς είναι πολλά υποσχόμενο και αν το κάνει να φροντίσει να είναι συνεχώς ενημερωμένος/νη με τις τελευταίες εξελίξεις. Να έχει σαν προτεραιότητα τους στόχους του οργανισμού που θα εργαστεί, να δώσει βάσει στην πρακτική και να έχει την ακεραιότητα του χαρακτήρα του/της σαν θεμελιώδη αξία κατά την εκτέλεση του επαγγέλματος.

Πιστοποιήσεις του IIA και του ISACA (CIA, CISA), κατά τη γνώμη σας έχουν στη χώρα μας την απήχηση που θα αναμένατε από τους επαγγελματίες του χώρου;

Πιστεύω πως ναι, από την άποψη της αναγνώρισης τόσο από επιχειρήσεις όσο και από επαγγελματίες. Αποτελούν προαπαιτούμενο στην πλειοψηφία αν όχι στο σύνολο των αγγελιών εργασίας.

Τα τοπικά παραρτήματα τόσο του IIA όσο και του ISACA έχουν κάνει εξαιρετική δουλειά.

Πιστεύετε ότι είναι εφικτό για κάποιον Εσωτερικό ελεγκτή που κατέχει μία γενικότερη πρακτική γνώση (αποκτηθείσα κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εξάσκησης) και όχι και θεωρητική, να λάβει επιτυχώς μέρος στις εξετάσεις πιστοποιήσεων (CIA, CISA);

Βεβαίως. Η γνώση που παρέχει τόσο ο ISACA , όσο και ο IIA έχει ούτως ή άλλως πρακτική βάση. Ένας επαγγελματίας με πρακτική γνώση μπορεί να συμπληρώσει τις γνώσεις του από τις διεθνείς πρακτικές του IIA και του ISACA και να περάσει με επιτυχία τις εξετάσεις. Το σημαντικότερο είναι ότι με την πιστοποίηση δεν αποδεικνύει μόνο τις γνώσεις που έχει στο έτος της εξέτασης αλλά και ότι ενημερώνεται και συμμετέχει στις δραστηριότητες το επαγγέλματος, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί μέλος μιας παγκόσμιας κοινότητας που μπορεί να χρησιμοποιήσει για να αποκτήσει γνώση στην επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο οργανισμός στον οποίο εργάζεται.

Από την εμπειρία σας, πιστεύετε ότι ένας πιστοποιημένος με CISA ελεγκτής πληροφοριακών συστημάτων μπορεί να ωφεληθεί επαγγελματικά και σε ποιο βαθμό από την απόκτηση και πιστοποίησης CIA;

Ασφαλώς και θα επωφεληθεί καθώς οι γνώσεις που παρέχει ο ISACA και ο IIA είναι συμπληρωματικές. Τα βασικά πλεονεκτήματα αφορούν στην καλύτερη κατανόηση ενός γειτονικού επαγγέλματος στον ελεγκτικό χώρο και των παραμέτρων αυτού καθώς και στην δυνατότητα ανταπόκρισης σε ένα ευρύτερο σύνολο θέσεων εργασίας. Το ίδιο ισχύει και στην αντίστροφη περίπτωση, αυτή δηλαδή των πιστοποιημένων κατά CIA οι οποίοι αποκτούν πιστοποίηση CISA. Τα παραδείγματα είναι πολλά και δεν είναι τυχαίο ότι οι δύο οργανισμοί έχουν αρκετά κοινά μέλη.

**Η συνέντευξη εκφράζει προσωπικές και μόνο απόψεις του γράφοντος.*

«Εκσυγχρονίζοντας τον Εσωτερικό Έλεγχο»

Συνάντηση εργασίας και διαβούλευσης 05-06 Δεκεμβρίου 2016

Στο πλαίσιο του έργου της τεχνικής συνεργασίας της Γενικής Γραμματείας για την καταπολέμηση της Διαφθοράς, του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης διοργανώθηκε η παραπάνω διημερίδα .

«Αποτελεί απόλυτη προτεραιότητά μας η υποστήριξη των ελεγκτικών μηχανισμών στο πλαίσιο του αγώνα για την καταπολέμηση της διαφθοράς» τόνισε ο Υπουργός Επικρατείας κ. Φλαμπουράρης, κατά τον εναρκτήριο χαιρετισμό του. Ο Γενικός Γραμματέας κατά της Διαφθοράς κ. Χρήστου επεσήμανε τη σημασία του Εσωτερικού Έλεγχου ως «κυματοθραύστη της απάτης και της διαφθοράς», το ρόλο του Εσωτερικού ελεγκτή στο Δημόσιο, τις προϋποθέσεις αποτελεσματικής λειτουργίας των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ)καθώς και τα επόμενα βήματα για τον εκσυγχρονισμό τους . «Δε μηδενίζουμε ό,τι καλό έχει γίνει, αλλά γινόμαστε κάθε ημέρα καλύτεροι. Οι ΜΕΕ θα πρέπει να ανασχεδιαστούν με βάση τα αναγνωρισμένα Πρότυπα». Μίλησε επίσης για καταγραφή διαδικασιών, χαρτογράφηση κινδύνων, ευαισθητοποίηση και κατάρτιση των Διευθυντικών στελεχών σχετικά με το ρόλο του Εσωτερικού Ελέγχου στη βελτίωση της δημόσιας διακυβέρνησης, επαρκή στελέχωση και αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των ΜΕΕ και των επιχειρησιακών μονάδων των δημοσίων οργανισμών.

Στη συνάντηση συμμετείχαν στελέχη των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου και των Σωμάτων Επιθεώρησης της Δημόσιας Διοίκησης, καθώς και εκπρόσωποι της Γ.Γ. Δημοσίων Εσόδων, της ΓΔ Δημοσιονομικών Ελέγχων του Γ.Λ.Κ, του Συνηγόρου του Πολίτη και άλλων Ανεξάρτητων Αρχών. Οι εργασίες επικεντρώθηκαν σε θέματα όπως η χαρτογράφηση και ανάλυση των ελλείψεων του Εσωτερικού Ελέγχου, οι προϋποθέσεις για τον εκσυγχρονισμό του, η διαχείριση των καταγγελιών. Πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές συνεδρίες για τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές (σχεδιασμός των ελέγχων, αξιολόγηση των κινδύνων απάτης και διαφθοράς κλπ) και παρουσιάστηκαν από τους εκπροσώπους των ΜΕΕ και των Σωμάτων Επιθεώρησης και Ελέγχου καλές πρακτικές που ακολουθούνται στο δημόσιο τομέα. Πολύ ενδιαφέρουσες οι παρουσιάσεις του Βελγικού, Αγγλικού και Καναδικού μοντέλου. Καθοριστική η συμμετοχή των εκπροσώπων του ΟΑΣΑ κ. Hunt και κ. Μπίνη καθώς και των υπευθύνων από τη ΓΓ κατά της διαφθοράς κ. Φαζάκη, κ. Σελίμη, κ. Γασπαρινάτου, κ. Αντωνοπούλου, κ. Πατέλου. «We should bridge the gaps and develop efficient and high performing IAUs» είπε ο κ. Hunt σημειώνοντας ότι η ανταλλαγή απόψεων και τα συμπεράσματα από αυτή τη συνάντηση εισφέρουν πολύτιμο υλικό στη συγγραφή της τεχνικής αναφοράς και του εγχειριδίου για τον Εσωτερικό Έλεγχο.

Μια πολύ ενδιαφέρουσα και εποικοδομητική εκδήλωση, που έφερε κοντά τους ελεγκτές και επιθεωρητές του Δημοσίου και ανέδειξε θέματα προς επίλυση και τρόπους συνεργειών και συνεργασίας.

Από το ΕΙΕΕ συμμετείχαν αρκετά μέλη του ΔΣ, η Διοικητική Διευθύντρια και η υπεύθυνη του γραφείου μας. Η Πρόεδρος μίλησε για το Ινστιτούτο και τους στόχους του, τις Πιστοποιήσεις και για το πώς το ΙΙΑ συμβάλει και συνεισφέρει στον Εσωτερικό Έλεγχο στο Δημόσιο τομέα.

Απάτη στον εργασιακό χώρο

Στο 1ο τεύχος του Newsletter μας, για το 2017, καλό θα ήταν να κάνουμε μια σύντομη, έστω, αναφορά στα σημαντικά και μόνα ευρήματα της 9ης διεθνούς έρευνας του Association of Certified Fraud Examiners (ACFE), που δημοσιεύθηκε εφέτος, και αφορά την απάτη που συντελείται στον εργασιακό χώρο.

Η έρευνα αφορούσε την περίοδο: Ιανουάριος 2014 – Οκτώβριος 2015. Συμμετείχαν σε αυτή πιστοποιημένοι ελεγκτές κατά της απάτης (CFEs) από 114 χώρες και λήφθηκαν υπόψη 2.410 σχετικά περιστατικά. Η μεγάλη συμμετοχή και το πλήθος των εξετασθέντων περιπτώσεων οδήγησε στην εξαγωγή αξιόπιστων και χρήσιμων συμπερασμάτων, ποιοτικών και ποσοτικών, που καλό είναι να γνωρίζουμε ως Εσωτερικοί Ελεγκτές.

Τα βασικά ευρήματα θα μπορούσαν να συνοψισθούν ως εξής:

- Το συνολικό κόστος των υποθέσεων απάτης που μελετήθηκαν ανέρχεται σε 6,3 δισ. δολάρια, με το μέσο οργανισμό να χάνει, περίπου, 5% των εσόδων του.
- Όσο ανώτερος ιεραρχικά είναι αυτός που διαπράττει την απάτη (πχ υπάλληλος, στέλεχος, ιδιοκτήτης) τόσο μεγαλύτερη τείνει να είναι και η συνέπειά της. Επίσης, θετική σχέση με το αποτέλεσμα της απάτης παίζει και το εάν υπάρχει σύμπραξη υπαλλήλων.
- Η απάτη, συνήθως, λαμβάνει τρεις μορφές: α) κατάχρηση περιουσιακών στοιχείων, β) διαφθορά και γ) παραποίηση οικονομικών στοιχείων.
- Ο μέσος χρόνος αποκάλυψης μιας απάτης ανέρχεται σε 18 μήνες και ο βασικός τρόπος ανάδειξής της είναι μέσω παροχής κάποιας πληροφορίας (tip) (39%), ενώ έπεται το κανάλι του Εσωτερικού Ελέγχου (17%) και εκείνο της διοικητικής επιθεώρησης (13%).
- Οι 2 στις 3 υποθέσεις αφορούσαν κερδοσκοπικούς οργανισμούς του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα με προεξάρχοντες το χρηματοπιστωτικό, το δημόσιο και τον κατασκευαστικό κλάδο.
- Διαφορετικό μέγεθος οργανισμού τείνει να έχει και διαφορετικούς κινδύνους απάτης. Οι μεγαλύτεροι οργανισμοί υποφέρουν περισσότερο από ζητήματα διαφθοράς απ' ότι οι μικρότεροι που αντιμετωπίζουν κυρίως υπεξαιρέσεις χρηματικών ποσών.
- Οι 8 στους 10 οργανισμούς που υπέστησαν απάτη διέθεταν δικλίδες για την αποτροπή της (πχ υπόκειντων σε εξωτερικό έλεγχο, διέθεταν κώδικα δεοντολογίας).
- Αν και οι δικλίδες ασφαλείας βοηθούν στην αποτροπή και έγκαιρη ανάδειξη περιστατικών απάτης, πολλές φορές διαπιστώνεται παράκαμψη αυτών.
- Μεταξύ των οργανωτικών μονάδων με τη μεγαλύτερη εμφάνιση περιστατικών απάτης συγκαταλέγονται: το λογιστήριο, οι πωλήσεις, η εξυπηρέτηση πελατών και οι προμήθειες.
- Ενδείξεις που υποδεικνύουν πως κάποιος/α ενδέχεται να έχει εμπλακεί σε απάτη είναι: ο μη συμβατός με τις οικονομικές του/της δυνατότητές τρόπος ζωής, οικονομικά και οικογενειακά προβλήματα, ασυνήθιστα στενές σχέσεις με προμηθευτές και πελάτες καθώς και η συγκέντρωση εξουσιών και καθηκόντων σε έναν μόνο υπάλληλο.

Κλείνοντας, θα ήθελα να προσθέσω αυτό που πάντα λέμε οι ελεγκτές και δεν είναι άλλο από το περιβάλλον ελέγχου που πρέπει να διαθέτει και να χαρακτηρίζει κάθε οργανισμό –δηλ. τη νοοτροπία και την περιρρέουσα εκείνη ατμόσφαιρα που θα ξεκινά, στην πράξη, από την κορυφή (tone at the top) και θα διαχέεται σε ολόκληρο τον οργανισμό αποτελώντας: α) το παράδειγμα του πως θα πρέπει να συμπεριφερόμαστε ως μέλη ενός οργανισμού και β) την καλύτερη, ίσως, δικλίδα ασφαλείας έναντι κακόβουλων ενεργειών όπως αυτό της απάτης.

ISO 31000 – Η αναβάθμιση του ρόλου της διαχείρισης εταιρικών κινδύνων

Η διαχείριση κινδύνου είναι βασικός πυρήνας της στρατηγικής κάθε εταιρείας. Είναι η διαδικασία με την οποία η εταιρεία προσεγγίζει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της, με σκοπό την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων. Καλή διαχείριση κινδύνου σημαίνει έγκαιρη αναγνώριση, καθώς επίσης ανάλυση των παραγόντων εκείνων που μπορεί να επηρεάσουν την επιτυχία της εταιρείας, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ο βέλτιστος χειρισμός των εταιρικών κινδύνων και των πιθανών ευκαιριών που δύναται να παρουσιαστούν.

Η διεθνής κοινότητα έχει αναπτύξει διάφορα πρότυπα που σχετίζονται με την διαχείριση κινδύνων. Τα πρότυπα αυτά καλύπτουν γενικές κατευθύνσεις για τη διαχείριση του κινδύνου, προσφέρουν βασική ορολογία καθώς επίσης και αντίστοιχα εργαλεία για την εφαρμογή τους. Το **ISO 31000:2009, Risk management – Principles and Guidelines,** δεν απευθύνεται σε κάποιο συγκεκριμένο κλάδο ή τομέα, δεν αποτελεί πρότυπο με την στενή έννοια και ο φορέας τους δεν πιστοποιεί αλλά επικυρώνει την εφαρμογή του (attestation not certification). Το πρότυπο προσφέρει κατευθυντήριες οδηγίες και μια κοινή ορολογία κινδύνου για την εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης εταιρικών κινδύνων, ενθαρρύνοντας τις ενδιαφερόμενες εταιρείες να το προσαρμόσουν στις ιδιαίτερες εταιρικές ανάγκες τους. Είναι περισσότερο ένα πλαίσιο και ίσως μια βάση αναφοράς και σύγκρισης (benchmark) στις υπάρχουσες προσεγγίσεις όσων αφορά τη διαχείριση εταιρικού κινδύνου.

Σαν βασικά πλεονεκτήματα του προτύπου θα μπορούσαμε να αναφερθούμε στη βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης, στην ενθάρρυνση της προληπτικής διαχείρισης εταιρικών κινδύνων και στην ενίσχυση της κουλτούρας κινδύνου. Επιπρόσθετα, στη βελτίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων από τη διοίκηση, στη προστασία της φήμης της εταιρείας καθώς επίσης και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις ικανότητες της εταιρείας να διαχειριστεί τους εταιρικούς κινδύνους με διαφάνεια τόσο εσωτερικά, όσο και από εξωτερικά εμπλεκόμενα μέρη της εταιρείας.

Με την παροχή σαφών οδηγιών και ορισμών το ISO 31000 περιγράφει τις βασικές αρχές, τις διαδικασίες και τις οργανωτικές δομές που απαιτούνται ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί ένα ενιαίο και αποτελεσματικό πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων και να δημιουργηθεί μια κοινή κατανόηση των εταιρικών κινδύνων στην εταιρεία. Το σημαντικό μέρος του συγκεκριμένου προτύπου είναι το ότι η εταιρεία μπαίνει στην διαδικασία να επιβεβαιώσει την ύπαρξη ή μη των σχετικών δομών, γεγονός που βοηθά ιδιαίτερα στην κάλυψη αντίστοιχων κενών και στην ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρηματικών μονάδων, έχοντας μια κοινή ορολογία και μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων.

Η ενίσχυση της **κουλτούρας κινδύνου (risk culture)** εντός του οργανισμού είναι ιδιαίτερα κρίσιμη αλλά και συγχρόνως χρονοβόρα, καθώς επηρεάζει όλες τις οργανωτικές δομές, τις διαδικασίες και πολιτικές της εταιρείας. Η κουλτούρα διαχείρισης κινδύνων ορίζεται ως το σύνολο των προτύπων, διαδικασιών αλλά και εσωτερικών πρακτικών που αναφέρονται στον τρόπο με τον οποίο η εταιρεία αναγνωρίζει, κατανοεί, επικοινωνεί και αντιμετωπίζει τους κινδύνους σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα. Στο πλαίσιο αυτό ο καθορισμός της **διάθεσης ανάληψης κινδύνων (risk appetite)** αποτελεί τη βάση για τη διαμόρφωση όλων των επιμέρους ορίων ανάληψης κινδύνων και της ικανότητας της εταιρείας να ανταποκρίνεται με επιτυχία σε αυτά.

Στις μέρες μας η αναβάθμιση της λειτουργίας της διαχείρισης εταιρικών κινδύνων είναι επιτακτική, καθώς αποτελεί κριτήριο ενίσχυσης της σταθερότητας των εταιρικών δομών και διασφάλισης της κερδοφορίας της εταιρείας. Το να υιοθετήσεις ένα σύστημα διαχείρισης κινδύνων δεν είναι όμως εύκολη υπόθεση. Χρειάζεται όραμα, καθώς επίσης και πολύ καλή γνώση της εταιρείας και των διαδικασιών της.

Βασικός στόχος του συστήματος διαχείρισης εταιρικών κινδύνων θα πρέπει να είναι η επίτευξη κέρδους με την ανάληψη επιχειρηματικού κίνδυνου, αλλά και η αποφυγή πιθανής απώλειας με την αποτελεσματική διαχείριση των εταιρικών κινδύνων. Η κρισιμότητα του ρόλου και της λειτουργίας της διαχείρισης εταιρικών κινδύνων γίνεται συνεπώς περισσότερο αντιληπτή όταν ο οργανισμός αποδέχεται ότι η επίτευξη κέρδους είναι εξίσου σημαντική με την αποφυγή ισόποσης απώλειας.

Γιώργος Βουσινάς

Η συμβολή των data analytics στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των Εσωτερικών ελεγκτικών λειτουργιών

Οι λειτουργίες του Εσωτερικού Ελέγχου στο σύγχρονο επιχειρηματικό κόσμο έχουν βασιστεί σε πολλά διαφορετικά είδη των data analytics ("ανάλυση δεδομένων") προκειμένου να στηρίξουν το έργο τους για δεκαετίες τώρα. Η τρέχουσα έρευνα δείχνει ότι, καθώς οι επικεφαλής των τμημάτων Εσωτερικού Ελέγχου επιδιώκουν την αύξηση της αποδοτικότητας κατά την παροχή υπηρεσιών ευρύτερου φάσματος στους πελάτες τους, στρέφονται ολοένα και πιο συχνά στα data analytics ως την ιδανική λύση. Οι αιτίες πίσω από αυτή την μεγάλη εξάρτηση συνοψίζονται στις κάτωθι:

- Μια ολοένα αυξανόμενη έμφαση στην ποιότητα και τη διακυβέρνηση των δεδομένων, η οποία οφείλεται κυρίως στην εντεινόμενη εξάρτηση των οργανισμών στα επονομαζόμενα "big data" και τα συναφή εργαλεία τους, οδηγεί σε αύξηση της ζήτησης για εξελιγμένη ανάλυση δεδομένων εντός των Εσωτερικών ελεγκτικών μηχανισμών.
- Ο αυξανόμενος ρόλος του Εσωτερικού Ελέγχου στην υποστήριξη ζητημάτων κανονιστικής συμμορφώσεως, ιδιαίτερα μετά το ξέσπασμα της πρόσφατης παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης, έφερε στην επιφάνεια την κρίσιμη σημασία των data analytics.
- Η ανάγκη για συνεχή παρακολούθηση σε ευρύτερη κλίμακα έτσι ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και η προστιθέμενη αξία σε έναν οργανισμό, μέσω της καλύτερης γνώσης αναφορικά με τους εμπλεκόμενους κινδύνους, έχει κάνει την χρήση των data analytics περισσότερο από αναγκαία.
- Τα τμήματα Εσωτερικού Ελέγχου αγωνίζονται να επιτύχουν αυξημένη μόχλευση των data analytics στο δύσβατο δρόμο για να αυξήσουν το μέγεθος του δείγματος και την ανάλυση των πληροφοριών ενός σύγχρονου οργανισμού.

Επιπρόσθετα, μία από τις κύριες αρμοδιότητες των λειτουργιών του Εσωτερικού Ελέγχου συνίσταται στην αντιμετώπιση της απάτης, ένα φαινόμενο που έχει πολλαπλές αρνητικές συνέπειες, όχι μόνο σε θέματα χρηματοοικονομικών (νομισματικών) απωλειών, αλλά και στη φήμη των εταιρειών, την αφοσίωση των πελατών τους και την εμπιστοσύνη των μετόχων τους. Τα data analytics δύνανται να είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο για την ενίσχυση της εταιρικής απόδοσης, καθώς δίνουν τη δυνατότητα στους ελεγκτές να αναλύσουν επιχειρηματικά δεδομένα ενός οργανισμού για να αποκτήσουν μία πληρέστερη εικόνα για το πόσο καλά λειτουργούν οι Εσωτερικοί ελεγκτικοί μηχανισμοί και να εντοπίσουν τις συναλλαγές που υποδεικνύουν δόλια δραστηριότητα ή ενέχουν αυξημένο κίνδυνο απάτης. Με αυτόν τον τρόπο οι οργανισμοί είναι σε θέση να ανιχνεύουν ενδείξεις της δόλιας δραστηριότητας πολύ νωρίτερα και να την εμποδίζουν εν τη γενέσει, προτού εξαπλωθεί και δημιουργήσει ανυπολόγιστη ζημιά.

Συμπερασματικά, οι σύγχρονοι οργανισμοί έχουν αυξημένες απαιτήσεις διαχείρισης πληροφοριών και η ελεγκτική διαδικασία μετατοπίζεται από την παραδοσιακή κυκλική προσέγγιση στο μοντέλο που βασίζεται στους εμπλεκόμενους κινδύνους. Ως εκ τούτου, τα data analytics προσφέρουν μια σειρά από αξιόπιστες λύσεις, από ad hoc ανάλυση μέχρι επαναλαμβανόμενες αυτοματοποιημένες διαδικασίες, οι οποίες ποικίλλουν αναλόγως το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του κάθε οργανισμού. Με αυτόν τον τρόπο τα data analytics παρέχουν πιο ακριβείς εκθέσεις ελέγχου, καλύτερη εικόνα για το πλαίσιο των Εσωτερικών ελεγκτικών λειτουργιών, καθώς και βελτίωση της ικανότητας πρόσβασης και διαχείρισης των επιχειρηματικών κινδύνων, συνεισφέροντας τα μέγιστα στη βελτίωση της αποδοτικότητας σε όλη τη δομή των εταιρειών.

Ποια χαρακτηριστικά του Εσωτερικού Ελεγκτή θα αποτελέσουν την ειδοποιό διαφορά στο μέλλον;

Διαβάσαμε τη μελέτη "**Six Audit Committee Imperatives: Enabling Internal Audit to Make a Difference"** της Protiviti βασισμένη στην έρευνα "Global Internal Audit Common Body of Knowledge (CBOK)" που διεξήχθη από το Ινστιτούτο των Εσωτερικών Ελεγκτών (IIA) και την ίδια.

Η μελέτη εφιστά την προσοχή στα κάτωθι 6 χαρακτηριστικά γνωρίσματα που θα πρέπει να κατέχει και να επιδεικνύει ο Εσωτερικός Ελεγκτής ώστε να καταφέρει να ανταποκριθεί επιτυχώς στις προσδοκίες της Διοίκησης, των Ελεγκτικών Επιτροπών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών και να αποτελέσει πολύτιμο, απαραίτητο και αναπόσπαστο κομμάτι σε όλους τους οργανισμούς και επιχειρήσεις στο μέλλον.

1. Focus More on Strategic Risks: Η αξιολόγηση και εκτίμηση κινδύνων καθώς και η κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος ελέγχου θα πρέπει βρίσκονται σε συνάρτηση με τη στρατηγική πολιτική και τοποθέτηση της επιχείρησης. Η πρακτική αυτή σε συνδυασμό με την έγκαιρη αναγνώριση και προειδοποίηση επικείμενων στρατηγικών κινδύνων καθιστά ουσιαστικό τον ρόλο του Εσωτερικού Ελεγκτή και αποτελεί δίαυλο πρόσβασης και επικοινωνίας με τη Διοίκηση. Για να επιτευχθεί αυτό, ο Εσωτερικός Ελεγκτής θα πρέπει μεταξύ άλλων να δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για επιτυχή διάλογο σχετικά με την διάθεση ανάληψης κινδύνου μεταξύ των ανώτατων ιεραρχικά στρωμάτων, να προτείνει αλλαγές πάνω στο προφίλ κινδύνου της εταιρείας ώστε να αντικατοπτρίζει τις μεταβαλλόμενες συνθήκες, να εκτιμά τις επιδράσεις που μπορεί να έχουν οι όποιες τεχνολογικές τάσεις και αλλαγές και να αναδεικνύει, να προωθεί και να παραπέμπει στην ανώτατη διοίκηση όλες τις δυσλειτουργικές καταστάσεις που μπορεί να ευνοήσουν την εμφάνιση μη αποδεκτών κινδύνων.

2. Think Beyond the Scope: Τα ευρήματα ελέγχου θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις ευρύτερες επιπτώσεις στην απόδοση και στους στόχους της εταιρείας και οι προτεινόμενες διορθωτικές ενέργειες θα πρέπει να έχουν πρακτικό χαρακτήρα. Ο Εσωτερικός Ελεγκτής θα πρέπει να είναι σε θέση να απαντά στα παρακάτω ερωτήματα της Διοίκησης: i. Ποιο είναι το πραγματικό νόημα των ευρημάτων; ii. Σχετίζονται τα ευρήματα αυτά με άλλους τομείς δραστηριότητας; iii.Υπάρχουν σοβαρές περιπτώσεις κρίσεων για τις οποίες η Διοίκηση δεν έχει προετοιμαστεί κατάλληλα για να τις αντιμετωπίσει;

3. Add More Value through Consulting: Ο Εσωτερικός Ελεγκτής μπορεί να προσφέρει ουσιαστική συμβολή όταν: i. Ενισχύει τις γραμμές άμυνας και διαχείρισης κινδύνων, ii. Συνεργάζεται αποτελεσματικά με άλλα ανεξάρτητα λειτουργικά τμήματα που επικεντρώνονται στους τομείς διαχείρισης κινδύνου και συμμόρφωσης, iii. Αξιοποιεί τις technology-based τεχνικές ελέγχου (continuous auditing, computer-assisted auditing techniques, advanced analytics, exemption reports, κτλ.), iv. Βελτιώνει τις δομές των automated controls και v. Προσφέρει συμβουλές για βελτιστοποίηση στον τομέα της συμμόρφωσης.

4. Facilitate Effective, High-Quality Communication: Ο Εσωτερικός Ελεγκτής θα πρέπει να μπορεί i. Να βρίσκεται ανά πάσα στιγμή σε θέση να προσφέρει πολύτιμη πληροφορία ως αρωγός για τη λήψη αποφάσεων, αξιολογώντας επαρκώς και καταλλήλως τους δείκτες μέτρησης της απόδοσης και εστιάζοντας την προσοχή σε καταστάσεις που ενέχουν υψηλό κίνδυνο, ii. Να στοχεύει σε αποτελεσματική επικοινωνία μέσω της ισχυροποίησης των υπηρεσιών διασφάλισης (assurance) και iii. Να βρίσκεται σε επαγρύπνηση όσον αφορά τον τομέα της απάτης, εξετάζοντας επαρκώς τα εκάστοτε προγράμματα καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς.

5. Elevate Stature & Perspective: Η συχνή και αυξανόμενη επικοινωνία με το Audit Committee και κατ' επέκταση με τους Directors δίνει τη δυνατότητα στον Εσωτερικό Ελεγκτή να εφιστά την προσοχή της Διοίκησης σε σημαντικά ζητήματα εγκαίρως, να αναπτύσσει αποτελεσματικές σχέσεις με τη Διοίκηση και να διευθύνει αποτελεσματικά αντικρουόμενες προτεραιότητες του έλεγχου.

6. Align Stakeholder Expectations: Ο Εσωτερικός Ελεγκτής οφείλει να αναδείξει την αξία ενός risk-based προγράμματος ελέγχου και των υπηρεσιών διασφάλισης με τέτοιο τρόπο ώστε η αξία αυτή να κατανοηθεί πλήρως και επαρκώς από τους stakeholders. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η ορθή αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών του Εσωτερικού Ελέγχου. Η προαναφερθείσα συχνή παρουσία του Εσωτερικού Ελεγκτή στα διοικητικά συμβούλια συμβάλλει προς την κατεύθυνση αυτή.

Πηγή: http://audit.ucsc.edu/documents/The-Bulletin-Vol-6-Issue-3-the-Future-Auditor-Revisited-Protiviti.pdf

Παγκόσμια ημέρα κατά της Διαφθοράς

Η Πρόεδρος συμμετείχε σε σχετική εκδήλωση, σύμφωνα με την πιο κάτω τιμητική πρόσκληση.

παίζω μια

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Οι Νέοι αλλάζουν το παιχνίδι

Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε,

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς, η Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς διοργανώνει, στις 13.12.2016, από τις 10 π.μ. έως τη 1 μ.μ., εκδήλωση με τίτλο «Παίζω Τίμιο: Οι Νέοι αλλάζουν το παιχνίδι». Η εκδήλωση εντάσσεται στο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς και θα αποτελέσει την έναρξη μιας ετήσιας καμπάνιας σχετικά με την ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα διαφθοράς.

Αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για εμάς η εκ μέρους σας αποδοχή της πρότασής μας να συμμετέχετε με ειδική παρουσίαση στην εκδήλωση όπου θα παρευρίσκονται μαθητές Γυμνασίου, εκπαιδευτικοί και θεσμικοί φορείς του εκπαιδευτικού χώρου. Οι ομιλητές θα αναφερθούν στον ρόλο της εκπαίδευσης και των Μέσων Ενημέρωσης στην καταπολέμηση της διαφθοράς.

Την εκδήλωση θα τιμήσει με την παρουσία του ο Πρωθυπουργός κ. Αλέξης Τσίπρας.

Με εκτίμηση

Κωνσταντίνος Χρήστου
Γενικός Γραμματέας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΜΕ • ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕ • ΤΟΛΜΑΜΕ

Θεματικές βραδιές

Το ΕΙΕΕ, συνεχίζοντας τις δράσεις συνεχούς ενημέρωσης των μελών του, λίγες ημέρες μετά την παγκόσμια παρουσίαση των Νέων Προτύπων, διοργάνωσε σχετική θεματική βραδιά σε αίθουσα της **Alpha Bank**, που μας φιλοξένησε.

Νέα Πρότυπα: Το επάγγελμα κινείται. Εσείς;

Αναλύθηκαν οι αλλαγές στα Διεθνή Πρότυπα που στοχεύουν στο να εκσυγχρονίσουν το πλαίσιο (IPPF) και να απαντήσουν καλύτερα στις ανάγκες επιχειρήσεων και οργανισμών από τον κ. Γεώργιο Πελεκανάκη. Στη συνέχεια, ο κ. Ανδρέας Κουτούπης συσχέτισε τις αλλαγές των Προτύπων με την Ελληνική Νομοθεσία. Ακολούθησε πολύ εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ των μελών μας και των εισηγητών. Οι παρουσιάσεις τους, ιδιαίτερα χρήσιμες, έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΕΙΕΕ.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ CIA

Η πιστοποίηση “Certified Internal Auditor – CIA” είναι η μόνη παγκοσμίως αποδεκτή πιστοποίηση για τους Εσωτερικούς Ελεγκτές και παραμένει το πρότυπο βάσει του οποίου αποδεικνύεται η ικανότητα και ο επαγγελματισμός στο πεδίο του Εσωτερικού Ελέγχου. Από την εισαγωγή του προγράμματος το 1973, έδωσε την δυνατότητα και την ευκαιρία στους Εσωτερικούς Ελεγκτές σε παγκόσμιο επίπεδο να επικοινωνήσουν την ικανότητά τους να συνεισφέρουν ως “παίκτες – κλειδιά” στην επιτυχία των οργανισμών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους.

Από το 2000, το Ε.Ι.Ε.Ε. είναι ο μοναδικός επίσημα διαπιστευμένος φορέας στην Ελλάδα για τη διενέργεια και στη χώρα μας των εξετάσεων για τίτλους πιστοποίησης “Certified Internal Auditor – CIA”. Οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στις εξετάσεις είναι:

- Ο υποψήφιος να είναι μέλος του Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (Ε.Ι.Ε.Ε.).
- Οι υποψήφιοι απαιτείται να υποβάλλουν για την συμμετοχή τους στις εξετάσεις, την αίτηση συμμετοχής, character reference form, αντίγραφο πτυχίου και το experience verification form με την ολοκλήρωση των εξετάσεων για την απόκτηση του πιστοποιητικού.
- Για να αποκτήσετε την πιστοποίηση θα πρέπει να έχετε προϋπηρεσία 2 χρόνια στον Εσωτερικό Έλεγχο ή στον εξωτερικό Έλεγχο, internal control, compliance, quality assurance.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εξετάσεις (περιεχόμενο, τρόπος διεξαγωγής, εγγραφής για συμμετοχή κλπ) μπορείτε να επικοινωνείτε με την Γραμματεία του Ε.Ι.Ε.Ε. (210-82.59.504).

1. Συνέλευση στη Στοκχόλμη τον Οκτώβριο 2016

Πραγματοποιήθηκε Συνέλευση όλων των Ινστιτούτων μελών της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Ινστιτούτων Εσωτερικού Ελέγχου (ECIIA) στη Στοκχόλμη με σκοπό τη ψήφιση του νέου Governance Model του ECIIA. Η βασικότερη αλλαγή που ψηφίστηκε και τέθηκε σε εφαρμογή, είναι η

«μη δυνατότητα πλέον συμμετοχής στο ECIIA BoD, Ινστιτούτων που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως Τουρκία, κλπ.»

Το EIEE εκπροσώπησε η Πρόεδρος κ. Βέρρα Μαρμαλίδου, η οποία ψήφισε με βάση πλειοψηφική απόφαση του ΔΣ του EIEE, υπέρ του νέου Governance model. Σημειωτέον ότι εγκρίθηκε πρόταση του ECIIA για τις χρηματικές υποχρεώσεις των Ινστιτούτων με βάση την αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή των αριθμό των μελών τους, κάτι στο οποίο συμφώνησε και το EIEE (μετά από επίσης πλειοψηφική απόφαση του ΔΣ).

Η κ. Μαρμαλίδου έθεσε υποψηφιότητα, ως μέλος του ECIIA BoD και ψηφίστηκε από όλα τα μέλη/Ινστιτούτα. Παράλληλα θα συμμετέχει και ως μέλος της Banking Committee του ECIIA. Η θητεία της θα διαρκέσει 2 έτη.

ECIIA MANAGEMENT BOARD

The Management Board is in charge of running the ECIAA. That includes implementing the strategy set by the General Assembly and developing policies and programmes to achieve our goals and objectives. It meets at least quarterly.

Gabriell Rudolf von Rohr, IIA Switzerland

Verra Marmalidou, IIA Greece

Tomáš Pivoňka IIA Czech Republic

Kristiina Lagerstedt, ECIIA Treasurer

Farid Aractingi, ECIIA Vice-President

Thierry Thouvenot, IIA Luxembourg

Melvyn Neate, IIA UK & Ireland

Juan Ignacio Ruiz Zorrilla, IIA Spain

Silvio de Girolamo, IIA Italy

Pascale Vandenbussche, ECIIA Secretary General

Henrik Stein, ECIIA President

2. Leadership forum

Η Πρόεδρος συμμετείχε στο leadership forum, που διοργάνωσε το IIA, μετά την παραπάνω Συνέλευση στη Στοκχόλμη.

Ο κ. Richard Champers, ανέλυσε τις τελευταίες τάσεις στον Εσωτερικό Έλεγχο παγκοσμίως, καθώς και τους 5 μεγαλύτερους κινδύνους, που αντιμετωπίζει ο Εσωτερικός Έλεγχος στις μέρες μας. Για όλα τα παραπάνω η Πρόεδρος έκανε σχετική παρουσίαση στο Συνέδριό μας στις 21/10/2016. Επίσης ο Πρόεδρος του ECIIA, κ. Henrik Stein, ενημέρωσε αναλυτικά τους συμμετέχοντες του συνεδρίου μας στις 21/10/2016.

Ανακοινώθηκαν από την κ. Angela Witzany, CIA, QIAL, CRMA

Global Chairman of the Board, τα εξής σημαντικά

- Η κατάρτιση “Global speakers database”
- Οι κάτοχοι των επαγγελματιών πιστοποιήσεων του IIA, θα πρέπει από το 2018 να δηλώνουν 2 cpe ετησίως σε ethics.
- Ξεκινά το 3-module certificate program developed by COSO, κόστους $1,799 USD for IIA Members

https://na.theiia.org/standards-guidance/topics/Pages/COSO-Resource-Center.aspx

- 2016 Global Council Results

https://global.theiia.org/about/about-the-iia/Public%20Documents/2016-Global-Council-Summary-Report.pdf

Σημειώνεται ότι το νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του EIEE έτους 2017 θα καλύψει όλα τα παραπάνω.

Πάντα κοντά σας με όσο περισσότερη ενημέρωση γίνεται!!!

What's new?

Ιωάννης Μιχαλόπουλος

1. Revised Standards, Effective January 1, 2017

The International Internal Audit Standards Board (IIASB) released the revision to the Standards following consideration and approval by the International Professional Practice Framework Oversight Council (IPPFOC).
2017 Standards **https://global.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Standards.aspx**

2. New Guidance and links

The following guidance was recently released by The IIA.

Implementation Guides

NEW! Implementation Guide 1200: Proficiency and Due Professional Care, November 2016
NEW! Implementation Guide 1210: Proficiency, November 2016
NEW! Implementation Guide 1220: Due Professional Care, November 2016
NEW! Implementation Guide 1230: Continuing Professional Development, November 2016
NEW! Implementation Guide 2000: Managing the Internal Audit Activity, October 2016
NEW! Implementation Guide 2010: Planning, October 2016
NEW! Implementation Guide 2020: Communication and Approval, October 2016
NEW! Implementation Guide 2030: Resource Management, October 2016
NEW! Implementation Guide 2040: Policies and Procedures, October 2016
NEW! Implementation Guide 2050: Coordination and Reliance, October 2016
NEW! Implementation Guide 2060: Reporting to Senior Management and the Board, October 2016

Supplemental Guidance

NEW! Practice Guide: Audit Reports: Communicating Assurance Engagement Results, October 2016
NEW! Global Technology Audit Guide (GTAG): Assessing Cybersecurity Risk: Roles of the Three Lines of Defense, September 2016

3. COSO Releases Fraud Risk Management Guide

The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) announces the release of the Fraud Risk Management Guide, a new research report that offers a blueprint for helping organizations to establish an overall fraud risk-management program. The Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) is a co-sponsor of the project.
Read Press Release
Read Executive Summary
Purchase the Guide

4. The IIA Risk Resource Exchange

Combined Assurance: One Language, One Voice, One View

In increasingly complex organizations, where more and more players are involved in providing different measures of assurance, how can we prevent management from being overwhelmed by information and reports and succumbing to "assurance fatigue"? This report assists internal audit functions and their organizations to embark on the combined assurance journey. Internal audit has a key role to play in both the implementation and the coordination of activities as well as ongoing improvement.

5. CBOK Research Resource **Combined Assurance: One Language, One Voice, One View**

A new report from the Global Internal Audit Common Body of Knowledge (CBOK) Stakeholder Study, Achieving Excellence in Assurance, Strategic Risk Insights, and More: Viewpoints From Financial Services Stakeholders, is now available for free download.
In addition, three new reports from the CBOK Practitioner Study, Ethics and Pressure: Balancing the Internal Audit Profession, Internal Audit Quality Assurance and Improvement: A Call to Action and Women in Internal Audit: Perspectives from Around the World, are now available.

6. IIA Global Perspectives and Insights

Issue 5 / October 2016: Emerging Trends – Powered by the Global Pulse of Internal Audit - English (British)

7. The 2016 ACFE Report to the Nations on Occupational Fraud and Abuse

provides an analysis of 2,410 cases of occupational fraud that occurred in 114 countries throughout the world.
Download Report PDF
http://www.acfe.com/rttn2016/about/executive-summary.aspx

Exam Security Tip Line Now Available

As the value of our professional certifications and qualifications depend on exam security, The IIA has implemented a tip line to allow exam candidates and others to confidentially provide information should they notice unusual behavior at an exam site related to the security of IIA exams or see an advertisement for the sale of exam questions and answers.

Learn more about IIA Exam Security.

New Report: 10 Hot Topics for the 2017 Internal Audit Plan

In this new report developed by IIA–France, IIA–Italy, and IIA–Spain, 10 opportunities and risks are identified for practitioners to understand the next challenges impacting the internal audit profession.

Download the report.

New Implementation Guides Released

The IIA has released four new Implementation Guides addressing proficiency and due professional care development. Implementation guidance assists internal auditors in applying The IIA's International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing.

Update your guidance library now.

Internal Auditor's Emerging Leaders Are Here

Meet this year's crop of Emerging Leaders — 15 young auditors ripe with talent and ready for the challenges of today's organizational demands.

Read "On the Rise" in the December issue of *Internal Auditor*.

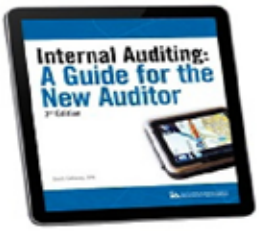

December Book of the Month: Internal Auditing: A Guide for the New Auditor, 3rd Edition

This updated handbook offers practical information on conducting engagements, report development, internal control, risk-based auditing, and more. Use promotion code **INSTITUTE** to save 20% on the title through 31 December 2016.

Log in as a member to receive the IIA Member price.

The Entire CBOK Practitioner Study Series

The Internal Audit Foundation has released 26 practitioner reports from the 2015 Global Internal Audit Common Body of Knowledge® (CBOK) study. The complete series is now available with one click.

Download the bundle today!

Έφη Κόκκα
Δημήτρης Στάβαρης

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα 2017

		Μακροχρόνιο		ΩΡΕΣ	CPE's	ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ		€
	1α	Μακροχρόνιο Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Βασικής Εκπαίδευσης Εσωτερικών Ελεγκτών (θεωρία και πρακτική) / (Γενικές αρχές, μεθοδολογία, σχεδιασμός και υλοποίηση ελέγχου, καταγραφή και αξιολόγηση ευρημάτων, καταγραφή εκθέσεων, follow-up)	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	68	60	ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ Π. - ΒΑΡΒΑΤΣΟΥΛΑΚΗΣ Ι. - ΣΟΛΟΜΩΝ Μ.	ΦΕΒ 6, 8, 13, 15, 18, 20, 22, 27 ΜΑΡ 1, 4, 6, 8, 13, 15, 18, 20, 22, 29 ΑΠΡ 1, 3, 5, 10, 12	απόγ.	600
	1β	Μακροχρόνιο - Τεχνικές Δειγματοληπτικού ελέγχου.	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΠΕΛΕΚΑΝΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	ΦΕΒ 18	πρωί	150
	1γ	Μακροχρόνιο. Εισαγωγή στον έλεγχο πληροφοριακών συστημάτων (IT Audit)	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΦΡΑΓΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΜΑΡ 6, 8	απόγ.	150
	1δ	Μακροχρόνιο. Το εργαλείο της επικοινωνίας στη διαδικασία του Εσωτερικού Ελέγχου	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΝΟΜΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΜΑΡ 13, 15	απόγ.	150
	1ε	Μακροχρόνιο. Έλεγχος Απάτης. Πρόληψη, Ανίχνευση και Διαχείρισή της	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ	ΜΑΡ 18	πρωί	150
	1στ	Μακροχρόνιο. Αξιολόγηση Ποιότητας των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου.	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΝΟΜΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΜΑΡ 20, 22	απόγ.	150
		Ιανουάριος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
	2	COSO I Internal Control Integrated Framework 2013 - Από τη Θεωρία στην Πράξη	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΜΑΡΜΑΛΙΔΟΥ ΒΕΡΡΑ	ΙΑΝ 24, 26	απόγ.	100
νέο	3	Εταιρική Διακυβέρνηση	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ ΛΗΔΑ	ΙΑΝ 30, 31	απόγ.	100
		Φεβρουάριος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
νέο	4	Certified Financial Services Auditor (CFSA) training	Κύκλος Πιστοποίησης	16	14	ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΦΕΒ 14, 15	πρωί	300
νέο	5	Εσωτερικος έλεγχος: Ξέπλυμα Χρήματος & Χρηματοδότηση Τρομοκρατίας	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΦΕΒ 28	πρωί	150
		Μάρτιος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
νέο	6	Auditing Risk Management	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	CHESSHIRE JOHN	ΜΑΡ 28	πρωί	180
	7	Reports with Impact	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	SARA JAMES	ΜΑΡ 30	πρωί	180
νέο	8	High Impact Internal Audit Leadership	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	CHESSHIRE JOHN	ΜΑΡ 31	πρωί	180
		Απρίλιος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
	9	Προετοιμασία υποψηφίων CIA (CIA Review Crash Course) με βάση το υλικό e-Learning του IIA (όλα τα parts)	Κύκλος Πιστοποίησης	18	15	ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΑΠΡ 3, 4	πρωί	450
		Μάιος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
νέο	10	Πρακτικός Οδηγός Συγγραφής Αποτελεσματικών Εκθέσεων	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	ΝΟΜΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	ΜΑΙ 4, 5	απόγ.	100
νέο	11	Finance & IFRS Accounting for Internal Auditors	Εξειδικευμένα Θέματα	10	9	ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ ΜΑΡΚΟΣ	ΜΑΙ 26	πρωί	180
νέο	12	Ethics: the sustainability challenge - διαδραστικο σεμιναριο	Εξειδικευμένα Θέματα	16	14	ΨΩΜΙΑΔΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	ΜΑΙ 29, 30	πρωί	250
		Ιούνιος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
	13	Έλεγχος Προμηθειών και Αποθεμάτων	Χρημ/κός Κύκλος	8	7	ΔΟΥΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΙΟΥΝ 5, 6	απόγ.	100
νέο	14	SELF Governance Risk & Control	Εξειδικευμένα Θέματα	16	14	ΤΣΟΥΧΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΙΟΥΝ 20, 21	πρωί	250
νέο	15	Ποιότητα Οικονομικών Καταστάσεων	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ	ΙΟΥΝ 27	πρωί	150

		Ιούλιος		ΩΡΕΣ	CPE's	ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ		€
	16	Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου και Εσωτερικός Έλεγχος στους φορείς του Δημοσίου	Δημόσιος τομέας	8	7	ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ - ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΡΙΑ	ΙΟΥΛ 3, 4	απόγ.	100
νέο	17	Σύγχρονες Τεχνικές Διοίκησης και Ηγεσίας	Εξειδικευμένα Θέματα	16	14	ΤΟΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΙΟΥΛ 17, 18	πρωί	250
		Σεπτέμβριος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
νέο	18	Συγκρούσεις & Διαπραγματεύσεις	Εξειδικευμένα Θέματα	16	14	ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΝΑΝΣΥ	ΣΕΠ 18, 19	πρωί	250
	19	Εσωτερικος Έλεγχος & Προσωπικά Δεδομένα I &II	Εξειδικευμένα Θέματα	12	10	ΒΑΡΒΑΤΣΟΥΛΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΣΕΠ 26, 27, 28	απόγ.	150
		Οκτώβριος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
	20	Ο Εσωτερικός έλεγχος στις Ναυτιλιακές Εταιρείες	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	ΚΑΠΙΖΙΩΝΗΣ ΜΑΝΟΣ	ΟΚΤ 3, 4	απόγ.	100
	21	Λογιστικά για Εσωτερικούς Ελεγκτές. Ειδικά θέματα λογιστικής και χρηματοοικονομικής διοίκησης για εσωτερικούς ελεγκτές.	Χρημ/κός Κύκλος	8	7	ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΟΚΤ 9, 10	απόγ.	100
νέο	22	Risk & Fraud in International Trade, through Letter of Credit, Standby Letter and Demand Gaurantee	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΣΤΑΘΑΤΟΥ ΕΛΕΝΗ	ΟΚΤ 12	πρωί	150
		Νοέμβριος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
νέο	23	Goal Setting & Achieving	Εξειδικευμένα Θέματα	16	14	ΤΣΟΥΧΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΝΟΕ 6, 7	πρωί	250
νέο	24	Αρχές Ποιοτικής Προφορικής Επικοινωνίας	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΑΓΓΕΛΙΝΑ	ΝΟΕ 13	πρωί	150
	25	Κανονιστική Συμμόρφωση	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ	ΝΟΕ 29, 30	απόγ.	100
		Δεκέμβριος		**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
νέο	26	Data Analytics I: Εργαλεία & Πρακτικές Εφαρμογής	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΑΛΕΞΙΟΥ ΣΠΥΡΟΣ	ΔΕΚ 5, 6	απόγ.	100
	27	Εγκληματολογικοί Ελεγχοι & Απάτες Οικονομικών Καταστάσεων - Forencsic Accounting	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΧΑΤΖΗΛΟΙΖΟΣ ΛΟΙΖΟΣ	ΔΕΚ 7	πρωί	150
νέο	28	Stakeholders Management "Αξιοποιήστε τη δύναμη των εμπλεκομένων μερών"	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	ΨΩΜΙΑΔΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	ΔΕΚ 11	πρωί	150
	29	Αξιολόγηση Κινδύνων και Κατάρτιση Ετησίου Προγράμματος Ελέγχου	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ	ΔΕΚ 13	πρωί	150
νέο	30	Advanced excel training	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΚΟΥΤΑΒΑΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ	ΔΕΚ 18, 19	απόγ.	100

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ			**ΩΡΕΣ**	**CPE's**	**ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ**	**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ**		**€**
1	Μακροχρόνιο Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Βασικής Εκπαίδευσης Εσωτερικών Ελεγκτών (θεωρία και πρακτική) / (Γενικές αρχές, μεθοδολογία, σχεδιασμός και υλοποίηση ελέγχου, καταγραφή και αξιολόγηση ευρημάτων, καταγραφή εκθέσεων, follow-up)***	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	60	50	ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ Π. ΒΑΡΒΑΤΣΟΥΛΑΚΗΣ Ι. ΣΟΛΟΜΩΝ Μ.	ΣΕΠ-ΝΟΕ 2017	απόγ. πρωί	600
2	Αξιολόγηση Κινδύνων & Κατάρτιση Ετησίου Προγράμματος Ελέγχου	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ	ΦΕΒ 7	πρωί	150
3	Πρακτικός Οδηγός Συγγραφής Αποτελεσματικών Εκθέσεων	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος	8	7	ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΟΜΙΚΟΣ	ΜΑΡ 29	πρωί	150
4	IS Audit & Cybersecurity for non-IT auditors	Εξειδικευμένα Θέματα	8	7	ΦΡΑΓΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΣΕΠ 20	πρωί	150
5	Ελεγχος και Καταπολέμηση της Απάτης	Βασικός Ελεγκτικός Κύκλος			ΛΟΪΖΟΣ ΧΑΤΖΗΛΟΪΖΟΣ	ΔΕΚ 6		150

Ελάχιστος απαραίτητος αριθμός συμμετεχόντων για τη διοργάνωση του σεμιναρίου τα 10 άτομα

Save the Date

Στις **20 Απριλίου 2017**, από το ECIIA θα πραγματοποιηθεί εκπαίδευση από 2 μέλη του ΔΣ του ECIIA με θέμα: **Internal Audit – Influencing the Future.** Πώς μπορεί και πρέπει να τοποθετηθεί ο Εσωτερικός Έλεγχος μέσα στην εταιρία ώστε να είναι μία θετική και αποτελεσματική λειτουργία για το μέλλον της επιχείρησης. Η εκπαίδευση θα είναι απόγευμα, θα είναι στα αγγλικά, θα δοθούν 2 CPEs και το κόστος: 30€ για τα μέλη του EIEE (& 50€ για τα μη μέλη).

Νέες χρεώσεις στα εξέταστρα πιστοποιήσεων

Το παρόν αφορά όσους είναι στη διαδικασία εξετάσεων πιστοποιήσεων CIA, CFSA, CCSA, CRMA, CGAP, QIAL. Από 1 Απριλίου 2017, θα ισχύουν οι νέες τιμές στα εξέταστρα καθώς και για το CPE reporting που θα γίνει μέσα στο 2017. Οι νέες τιμές είναι οι ακόλουθες:

Fee Increase

IIA Global has worked closely with its vendor, Pearson VUE, to minimize the fee increase for certification applications and registration. Note that exam registration fees based on the required seat time for the specific exam/part. The fee increase is demonstrated in the chart:

2017 Certification Application and Exam Registration Fees

	Member		Non-Member		Student/Professor	
Product	Current	2017 Fee	Current	2017 Fee	Current	2017 Fee
Applications	US $ 100	US $ 115	US $ 200	US $ 230	US $ 50	US $ 65
CIA Part 1	US $ 250	US $ 280	US $ 350	US $ 395	US $ 200	US $ 230
CIA Part 2	US $ 200	US $ 230	US $ 300	US $ 345	US $ 150	US $ 180
CIA Part 3	US $ 200	US $ 230	US $ 300	US $ 345	US $ 150	US $ 180
Specialty Exams	US $ 350	US $ 380	US $ 450	US $ 495	N/A	N/A

CPE Reporting Fees

Certified individuals reporting 2017 CPE credit hours will experience a fee increase as outlined aside:

2017 Continuing Professional Education Fees Paid Directly by Certified Individual

	Member		Non-Member	
Product	Current	2017 Fee	Current	2017 Fee
CIA or QIAL CPE/CPD	US $ 25	US $ 30	US $ 100	US $ 120
Specialty CPE	US $ 10	US $ 20	US $ 100	US $ 120

Γνωρίστε τους συντελεστές έκδοσης

Δ. Στάβαρης (MBA) – Υπεύθυνος Επιτροπής Δημοσίων Σχέσεων

Υποδιευθυντής στη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας και μέλος του Δ.Σ. του ΕΙΕΕ, αρμόδιος για θέματα Εκπαίδευσης & Δημοσίων Σχέσεων. Με πολυετή (από το 1996) εμπειρία σε Ελέγχους Κεντρικών Υπηρεσιών της Τράπεζας και θυγατρικών εταιριών του Ομίλου της, στο εσωτερικό και το εξωτερικό, καθώς και σε καταστήματα του δικτύου της ΕΤΕ. Πτυχιούχος Οικονομολόγος, από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και κάτοχος Μεταπτυχιακού τίτλου MBA in Banking, από το ALBA.

Λάμπρος Κληρονόμος (MSc, QMS, ISMS, CICA) Συντονιστής Έκδοσης Newsletter

Εργάζεται ως Chief Audit Executive στην Intralot SA, με 15ετή ελεγκτική προϋπηρεσία, στους κλάδους της βιομηχανίας, ασφαλιστικής, νοσοκομείου και τυχερών παιχνιδιών.

Έφη Κόκκα

Εργάζεται ως Διοικητική Διευθύντρια του ΕΙΕΕ με προυπηρεσία ως Key Account Manager SCHNEIDER ELECTRIC, Group Product Manager LEGRAND, Product Manager & Internal Auditor σε Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας SHELL GAS. Περισσότερα από 15 χρόνια εμπειρία στο χώρο του Marketing & των Πωλήσεων σε εταιρίες του κλάδου ενέργειας. ISO 9001 Lead Auditor Certification.

Αλεξάνδρα Μουλαβασίλη (BSc, ACCA Advanced Diploma in Accounting and Business)

Εργάζεται ως Internal Audit Assistant στην Intralot SA, με 5ετή προϋπηρεσία στον Εσωτερικό και εξωτερικό Έλεγχο.

Ιωάννης Μιχαλόπουλος (CIA)

Εργάζεται ως διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου στις Εταιρείες Παροχής Αερίου (ΕΠΑ) Θεσσαλονίκης & Θεσσαλίας, με 14ετή εμπειρία στους κλάδους των κατασκευών, του αλουμινίου και των εταιρειών ενέργειας.

Γεώργιος Βουσινάς (MSc, MBA, CICA)

Εργάζεται στην Alpha Bank ως Εσωτερικός Ελεγκτής και διαθέτει πολυετή εμπειρία στον τραπεζικό κλάδο σε θέματα Εσωτερικού Ελέγχου και αντιμετώπισης απάτης. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακών τίτλων στα Χρηματοοικονομικά, στις Τηλεπικοινωνίες και στη Διοίκηση Επιχειρήσεων, ενώ σήμερα είναι υποψήφιος Διδάκτωρ στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Είναι συγγραφέας του βιβλίου «The history of Internet & the birth of InfoCom industry. IT & Economic Performance» και έχει πληθώρα δημοσιεύσεων σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, καθώς και παρουσιάσεις σε συνέδρια τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Ράλλης Π. Ρετέλας (MBA, CICA)

Απόφοιτος των τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου και Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Εργάζεται ως Ανώτερος Σύμβουλος στο τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνου & Συμμόρφωσης (IARCS) της KPMG. Διαθέτει δετή ελεγκτική εμπειρία τόσο σε εταιρείες του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα.